

8.10.2019

Perustiedot	
Hankkeen/toimielimen/strategian nimi	Liikenteen automaation toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelma
Toimielimen/strategian tyyppi	
Vahva-numero	VN/15033/2019
Hankeikkuna-tunniste	LVM/059:00/2019

Aikataulu			
Hankkeen asettamispäivä			
Hankkeen toimikausi	1.9.2019 – 15.6.2020		
Etapit	<i>suunnitteilla</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Arvio aikataulusta</i>
		Hanke alkaa	syyskuu 2019
		Ensimmäisen vaiheen arviomuistio lausuntokierroksella	lokakuu 2019
		Ulkoiset sidosryhmätilaisuudet	1. marraskuu 2019, 2. tammikuu 2020
	<i>käynnissä</i>	Luonnos toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelmasta	maaliskuu 2020
		Toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelma lausuntokierroksella	huhtikuu 2020
		Lausuntotiivistelmä	toukokuu 2020
		Osaston johtoryhmän puolto	toukokuu 2020
		Virkamiesjohtoryhmä	toukokuu 2020
		Ministerin hyväksyntä	Kesäkuu 2020
		Suunnitelman julkaisu	Kesäkuu 2020
	<i>päättynyt</i>	30.6.2020	

Kuvaus	
Asiasanat	Liikenteen automaatio, tiedon hyödyntäminen, digitalisaatio
Tavoitteet ja tuotokset	

	<p>Hankkeessa valmistellaan kaikki liikennemuodot kattava liikenteen automaation toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelma. Suunnitelma lähtee liikkeelle niin sanotun ”ison kuvan hahmottamisesta”, ja suunniteltujen yksittäisten toimenpiteiden tulee palvella ison kuvan saavuttamista. Laajempaa näkemystä pyritään viemään tehokkaasti myös kansainvälisiin elimiin ja EU:hun, jossa valmistellaan liikenteen automaatioon vaikuttavaa sääntelyä. Työ palvelee myös samalla aikaa tekeillä olevaa 12-vuotisen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua.</p> <p>Hankkeessa tarkasteltavat osa-alueet ovat tiedon hyödyntäminen, automaation vaatima digitaalinen ja fyysinen liikenneinfrastruktuuri, liikennevälineiden tekninen automaatiokehitys, liikenteen ohjaus- ja hallintapalveluiden sekä muiden liikenteen solmupisteiden kasvava merkitys, oikeudelliset kysymykset ja sääntely sekä kokeilujen ja pilotointien tukeminen. Toimenpiteiden vaikuttavuutta pyritään arvioimaan etenkin liikenneturvallisuuden, liikenteen tehokkaan sujumisen ja ympäristövaikutusten näkökulmasta.</p> <p>Osa-alueista tiedon hyödyntämistä sekä automaation vaatimaa digitaalista ja fyysistä liikenneinfrastruktuuria on jo alustavasti pohdittu hallinnonalan sisäisessä yhteistyössä keväällä 2019. Tämän esivalmistelun perusteella laaditaan arviomuistio, joka laitetaan avoimesti kommentoitavaksi lokakuussa 2019.</p> <p>Liikenteen automaation toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelma valmistellaan tiiviissä yhteistyössä yksityisten ja julkisten sidosryhmien kanssa. Mahdollisten muiden samojen aihepiirien parissa työskentelevien valmisteluryhmien (kuten merenkulun One Sea) työ pyritään hyödyntämään siten, ettei päällekkäistä työtä tehtäisi. Hallinnonalan sisäinen automaatiotiimi osallistuu täysimääräisesti valmistelutyöhön. Valmistelussa hyödynnetään työpaja – tyyppistä työskentelyä sekä tarvittaessa hankitaan selvityksiä mahdollisista syventävää tarkastelua tarvitsevista asioista.</p> <p>Liikenteen automaation toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelman valmistelusta vastaa tietosaston tietoliiketoimintayksikkö yhteistyössä muiden osastojen kanssa. Tavoitteena on suunnitelman valmistuminen kesäkuussa 2020.</p>
--	--

Nykytilanne tai lähtökohdat – miksi hanke on käynnistetty?	Hanke on jatkumoa aikaisemmille strategisen tason automaatiokehityksen tarkasteluille ja tiekartoille. Liikenteen automaatio on kansainvälinen kehityskulku, joka muokkaa voimakkaasti yhteiskuntia, ja sen etenemistä on tarpeen tarkastella parin vuoden välein.
Vaikutukset ja hyödyt	<p>Liikenteen automaatio ja tiedon hyödyntäminen voivat merkittävästi edistää muun muassa liikennesektorin palveluistumista ja ympäristöpäästöjen vähentämistä. Liikenteen automaatio vaikuttaa myös sekä välittömästi että välillisesti yhteiskuntarakenteisiin. Kehitystä ohjaamalla voidaan varmistaa, että se menee suuntaan, joka edistää hyvinvointia.</p> <p>Suunnitelmalla ja sen valmistelun yhteydessä muodostetuilla näkemyksillä vaikutetaan automaation kehitystyöhön EU:ssa ja kansainvälisissä järjestöissä tehtävään työhön. Suunnitelma on myös kytköksissä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun.</p>
Tiivistelmä (enint. 350 merkkiä)	
Tilannekuvaus	

Yhteydet

Suhde hallitusohjelmaan	<p>Hallitusohjelmaa läpileikkaava pyrkimys ihmiskeskeisyyteen on asia, joka on asetettava myös liikenteen automaatiokehityksen keskiöön. Suomella voi olla merkittävä rooli tämän läpileikkaavan näkökulman saamiseksi EU:ssa ja kansainvälisissä elimissä tehtävän automaatioon liittyvän lainsäädäntö- ja muun kehitystyön kulmakiveksi.</p> <p>Hankkeen kannalta merkityksellisiä pääministeri Rinteen hallitusohjelman kirjauksia ovat erityisesti seuraavat:</p> <p><i>”Suomi tunnetaan teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä mm. kehittämällä säädösympäristöä ja hallintoa siten, että ne mahdollistavat digitalisaation ja kestäväen kehityksen sekä laajan kokeilukulttuurin.”</i></p> <p><i>”Hallitus edistää liikenteen ja logistiikan digitalisoitumista ja automatisaatiota kohdentamalla rahoitusta kokeiluille ja vaikuttamalla alan EU- ja kansalliseen sääntelyyn.”</i></p> <p><i>”Suomeen luodaan ohjeistus tekoälyn eettisestä käytöstä.”</i></p> <p><i>”Vauhditetaan toimialojen kasvuhakuisuutta ja tulevaisuuden haasteisiin vastaava rohkeaa uudistumista mm. ottamalla huomioon digitalisaation edistämisessä ja tietopoliitikassa pk-yritysten kyky tarttua uusiin mahdollisuuksiin avoimien rajapintojen kautta.”</i></p> <p><i>”Suomi kehittää säädösympäristöä ja hallintoa siten, että ne mahdollistavat digitalisaation ja kestäväen kehityksen sekä laajan kokeilukulttuurin.”</i></p> <p><i>”Liikenteen digitalisaation, palveluistumisen ja yhteiskäytön mahdollisuudet käytetään täysimittaisesti järjestelmän kehittämiseksi, päästöjen vähentämiseksi ja saavutettavuuden parantamiseksi.”</i></p> <p><i>”Laaditaan yhteistyössä alan toimijoiden kanssa toimialakohtaiset tiekartat vähähiilisyyteen, jotka sovitetaan yhteen uusien ilmastotoimien kanssa.”</i></p> <p><i>”Kaupunkiympäristöjen ja maaseutualueiden erityispiirteet sekä eri liikennemuodot ja mahdollisuudet älykkäisiin väyläratkaisuihin maalla, merellä, sisävesillä ja ilmassa otetaan huomioon.”</i></p>
-------------------------	---

Suhde muihin hankkeisiin	Hankkeella on suhde seuraaviin käynnissä oleviin hankkeisiin tai selvityksiin: <ul style="list-style-type: none"> • Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma • Logistiikan digitalisaatiostrategia • TEAS-selvitys kartta logistiikkadatan digitalisaatiosta Suomessa 2019 (kartta hajautetusta tiedon jakamisesta) • Raideliikenteen kulunvalvonnan- ja ohjauksen kartoitustyö eli Digirata-hanke, jossa mukana viranomaisten lisäksi VR Group, TMFG ja HSL
Hanke liittyy lainsäädäntöön	
Hanke liittyy talousarvioon	

Käsittely

Valtioneuvoston käsittely	
---------------------------	--

Henkilöt ja työryhmät

Vastuuhenkilö (<i>Hankeikkunassa</i>)	Kirsi Miettinen		
Yhteyshenkilö (<i>Hankeikkunassa</i>)	Kirsi Miettinen		
Työryhmät	<i>Nimi</i>	<i>Toimikausi</i>	<i>Jäsenet</i>

Taloustiedot

Budjetti (€)	
Työmääräarvio (htp)	
Rahoitusmomentti	

Linkit

Linkin nimi ja www-osoite	

Vastuuvirkamiehet

Vastuuyksikkö	Tietoliiketoimintayksikkö, Tieto-osasto
Vastuullinen yksikön päällikkö	Maria Rautavirta
Vastuuvirkamies	Kirsi Miettinen, Anne Miettinen, Janne Hauta, Sini Lahdenperä
Tukivirkamies	

Viestintä	
Viestintä ja vuorovaikutus	Suunnitelma valmistellaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Suunnitelman valmistelun etenemisestä tiedotetaan aktiivisesti. Suunnitelman edetessä valmistellaan visuaalista vaikuttamismateriaalia, jota käytetään myös EU- ja kv-tason vaikuttamistyössä.

Sidosryhmätoiminta	
Asiansaisten kuuleminen	Suunnitelmaluonnoksen ensimmäisen osan palautekierros toteutetaan jo syksyllä 2019 (tiivistetty esitysmuoto). Koko suunnitelma on avoimesti lausuttavana keväällä 2020. Lisäksi kuulemista toteutetaan avoimissa sidosryhmätyöpajoissa. Hallinnonalan asiantuntijat ovat kiinteästi mukana valmistelutyössä.
Muu vuorovaikutus	

Muuta	
Raportointi	
Huomautuksia	
Päivämäärä	

Säädöshankepäätöksen käsittely	
Osaston johtoryhmän puolto	
Virkamiesjohtoryhmän puolto	
Ministerin johtoryhmän tai ministerin hyväksyntä	